SÜRELİ

T.C.
BAŞBAKANLIK
DEVLET PLANLAMA TEŞKİLATI
MÜSTEŞARLIĞI
Bölgesel Gelişme ve Yapısal Uyum Genel Müdürlüğü

7/12209

SAYI : B.02.1.DPT.0.10.02-8145/953
KONU : Soru Önergesi

20 MART 2006

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 15.02.2006 tarih ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/12209-18592/47600 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde gönderilen, Adana Milletvekili N. Gaye ERBATUR'un Sayın Başbakanımıza tevcih ettiği yazılı soru önergesi incelenmiştir.

Soru önergesinde yer alan hususlar ile ilgili bilgiler ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Doç. Dr. Abdüllatif ŞENER
Devlet Bakanı ve
Başbakan Yardımcısı

EK: Adana Milletvekili N. Gaye ERBATUR'un Soru Önergesine İlişkin Cevap (2 sayfa).

DAĞITIM:

Gereği:
Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı

Bilgi:
Başbakanlık
(Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü)

Adres : Necatibey Caddesi No. 108 06100 / ANKARA
Tel : 0 (312) 294 67 10 - 294 67 30
0 (312) 294 50 00
Fax : 0 (312) 294 67 77

7/12205

Soru 1: *Adana ilindeki iç göç dolayısıyla yaşanan sıkıntılar ortadayken, neden Devlet Planlama Teşkilatı, Adana'yı iç göç alan iller listesine koymamaktadır.*

2001-2005 dönemini kapsayan VIII. BYKP bölgesel gelişme hedef ve politikaları kapsamında; bölgeler arası göçün sorun olmaya devam ettiği ve iç göçün olumsuz etkilerinin Ankara, Bursa, İstanbul ve İzmir'e ilave olarak Adıyaman, Antalya, Diyarbakır, Batman ve Mersin illerinde ağırlıklı olarak hissedildiği, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde, 1990 sonrasında, terör nedeniyle kırsal kesimden kentlere ve özellikle Adıyaman, Diyarbakır, Van, Şanlıurfa gibi bölge merkezlerine doğru yaşanan toplu göçlerin bu kentlerin nüfusunda önemli oranda artışlara yol açtığı belirtilmektedir. Bunun yanında, göç alan iller konusunda tüm illeri kapsayan genel bir liste oluşturulmamış ve iç göç alan iller için farklılaştırılmış bir kaynak tahsisi öngörülmemiştir.

Diğer taraftan, göçün dinamik bir unsur olduğu, tüm illerin değişen oranlarda da olsa göç verirken aynı zamanda da göç aldığı bilinmektedir. Göç hareketleri kentsel merkezler arasında, kır ve kent arasında, kırsal alanlar arasında olmak üzere çok farklı mekansal, sosyal ve ekonomik niteliklere de sahiptir. Bu nedenle, göç alan veya veren şeklinde bir tasnifle tek boyutlu bir yaklaşım benimsenemeyeceği gibi, bu tür yaklaşıma dayalı politika uygulamasının ve kaynak tahsisinin de yetersiz olacağı düşünülmektedir.

Soru 2: *2006 yılında çıkarılacak olan IX. Beş Yıllık Kalkınma Planında, Adana iç göç alan iller listesine dahil edilecek midir?*

Son yıllarda, Adana iline çevre illerden ve özellikle Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinden yoğun bir göç yaşandığı bilinmektedir. Vasıfsız işgücü şeklinde yoğunlaşan göç dalgası, ilde mevcut yerleşik nüfusu barındırmada yetersiz olan kentsel altyapı yanında işsizlik, konut, eğitim, sağlık gibi ağırlaşan sosyoekonomik problemlerin ortaya çıkmasına neden olmaktadır.

2006 yılı programı dördüncü gelişme ekseni (Bölgesel Gelişme ve Bölgesel Farklılıkların Azaltılması) kapsamında iç göç eğilimlerinden kaynaklanan sorunların giderilmesine yönelik bir dizi politika öncelikleri ve tedbir yer almaktadır. Bu çerçevede, göç eğilimlerinin bütün nitelikleriyle incelenerek bölgesel çekim merkezlerindeki gelişme potansiyeli ile ilişkilendirilmesi öngörülmektedir. Bu kapsamdaki öngörülerle tutarlı olarak, öncelikli bölgesel çekim merkezlerinin mevcut ve planlanan alt yapı projelerine ağırlık verilmesi insan kaynaklarının geliştirilmesini sağlayacaktır. Ayrıca, program döneminde yoğun göç alan ve en çok soruna maruz kalan kentler tespit edilerek, bu kentlerin gerekli fiziki ve sosyal altyapı ihtiyaçlarının dikkate alınması öngörülmektedir.

Bunun yanında, metropol bir merkez olma yolunda hızla ilerleme kaydeden Adana iline yönelik olumsuz koşulların iyileştirilmesinin IX. BYKP döneminde öncelikle ele alınması öngörülmektedir.

7/12209

Soru 3: *Adana'nın bahsedilen listeye konulmaması durumunda AB fonlarından yararlanamayacağı göz önüne alınırsa, Adana'nın iç göç kaynaklı sorunları için her hangi bir bütçe oluşturulacak mıdır?*

Öncelikle söz konusu illerin AB fonlarından yararlanabilmesi için göç alan il şeklinde tanımlanmış olması gerekmemektedir. Bölgesel gelişme açısından ise AB-Türkiye Katılım Öncesi Mali İşbirliği çerçevesinde fonların kullanımı için 2003 yılında Türkiye genelinde 26 Düzey 2 Bölgesini kapsayan bir analiz yapılmıştır. 58 değişkenin kullanıldığı ve "İllerin ve Bölgelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması" araştırması sonucunda demografi, istihdam, eğitim, sağlık, sanayi, tarım, altyapı ve mali göstergelerin her biri için sahip olduğu değerler Türkiye ortalamasının çok altında kalan 12 Düzey 2 Bölgesi öncelikli bölge olarak tespit edilmiştir. Bu çerçevede 2004-2006 döneminde AB-Türkiye Mali İşbirliği kapsamında fonların kullanılması amacıyla hazırlanan Ön Ulusal Kalkınma Planı'nın Bölgesel Gelişme ekseni doğrultusunda AB'nin önerileri de dikkate alınarak ilk etapta bu 12 Düzey 2 bölgesi üzerinde yoğunlaşılmıştır.

2007-2013 döneminde ise, AB'nin öngördüğü yeni katılım öncesi mali yardım aracı çerçevesinde öncelikli sektörler ve alanlar itibarıyla bu fonların Türkiye genelinde kullanımı planlanmaktadır.

Diğer taraftan, 5449 sayılı "Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu, Koordinasyonu ve Görevleri Hakkında Kanun" 8 Şubat 2006 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Kalkınma Ajansları ile, bölgesel gelişme politikalarında bugüne kadar sağlanamayan yerel aktörleri kalkınma hedefine yönlendirecek teknik kapasitesi yüksek, etkin bir kurumsal yapı oluşturulması ve bu kurumsal yapının gerekli finansmanla desteklenmesi öngörülmektedir. Kısa süre içerisinde bazı pilot uygulamalarla kurulması ve daha sonra bütün 26 Düzey 2 bölgelerine yaygınlaştırılması planlanan "kalkınma ajansları" ile, bütün yörelerimizin, mevcut yerel potansiyelinin harekete geçirilmesi sağlanacağı gibi öncelikli sorun alanlarına yönelik projelerin desteklenmesi de planlanmaktadır.